

▶ VÁROSFEJLESZTÉSI PROJEKTEK ADATBÁZISA A POLITIKAI TAPASZTALATSZERZÉSHEZ

A városok kulcsszerepet játszanak az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés megvalósításában. Ők a gazdaság motorjai, a kapcsolatteremtés, a kreativitás és az innováció színterei, valamint a környező területeket ellátó szolgáltatások központjai. De a városoknak is megvan a maguk árnyoldala – koncentráltan jelentkeznek az olyan problémák, mint a munkanélküliség, a zaj- és légszennyezés, a szegregáció és a szegénység. Az Európai Bizottságnak a városokkal együttműködve kell dolgoznia az európai városokról alkotott közös jövőkép megvalósításán: egy olyan hely kialakításán, amely nagyfokú társadalmi kohéziót és előrehaladott társadalmi fejlődést mutat, a demokrácia, kulturális párbeszéd és sokszínűség jellemzi, a növekedés motorja és a környezetbarát, ökológiai vagy környezetvédelmi szempontok szerinti regenerálódás helyszíne.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) már régóta támogatja a városokat a sokrétű városi problémák leküzdésében. Fő célkitűzési közé tartozik a gazdasági konjunktúra erősítése, az egyenlőség elősegítése, a városi környezet fejlesztése, valamint a jó városvezetés kialakításához való hozzájárulás. Mivel a városi élet különböző dimenziói szorosan összefonódnak, a városfejlesztés csak egy olyan integrált szemlélettel lehet sikeres, amely biztosítja a projektek közötti szinergiát, koordinációt és komplementaritást, illetve minimalizálja a köztük lévő átfedéseket és az időnként jelentkező, egymást gyengítő ellentmondó eredményeket. A városok fizikai megújítását célzó tevékenységeknek kapcsolódniuk kell többek között az oktatást, a gazdasági fejlődést, a társadalmi befogadást és a környezetvédelmet elősegítő intézkedésekhez. A sikeresen integrált megközelítéshez ezenkívül szükség van a helyi lakosok, a civil társadalom és a különböző kormányzati szintek közötti szoros partnerség kialakítására is.

Az Európai Bizottság nemrégiben közzétett egy jelentést, amely arról szól, hogy a városok hogyan használják fel az ERFA-támogatást arra, hogy városukban jobb legyen élni és dolgozni. A tanulmány 50, nyolc különböző témájú, az ERFA által támogatott projektet mutatott be. Mindegyik város esetében háromféle dokumentumot készítettek: egy összefoglalót a legfontosabb információkkal, egy 6-8 oldalas, a projekt történetét közérthető stílusban leíró tanulmányt, illetve egy hosszabb elemző, a projektre vonatkozó részletes

adatokat tartalmazó, szakmai olvasóknak szánt tanulmányt. A tanulmány célja a különböző városi gyakorlatok átfogó adatbázisának kidolgozása, és ezáltal a városfejlesztést elősegítő lehetséges intézkedések széles körének bemutatása volt. A Bizottság reméli, hogy ez az adatbázis információforrásként és inspirációként szolgálhat majd a városok, az irányító hatóságok és egyéb, a városfejlesztésben érintett intézmények számára. Ez azért nagyon időszerű, mert éppen most kezdődött annak a 2014-2020 közötti programidőszaknak az előkészítése, amelyben a Európai Bizottság azzal szeretné megerősíteni a fenntartható városfejlesztés integrált megközelítését, hogy minden tagállamot az ERFA-tól kapott források legalább 5%-ának a városfejlesztési célokra történő elkülönítésére kötelez.

Ez a tanulmány nem a kohéziós politika városi dimenziójának a kiértékelése, hanem olyan jelentés, amely a kiválasztott városoknál bemutatja a 2007-2013 közötti időszakban az ERFA által támogatott helyi városfejlesztési politika korszerű alkalmazását. Az adott esetek kiválasztása nem feltétlenül jelenti azt, hogy tagállami vagy uniós szinten ezek a legjobb példák. Ahogy minden gyakorlati munkáról elmondható, a tanulmányozott esetek csak részben tekinthetők jónak. Az esettanulmányok érdekes ötleteket, problémamegoldásokat és együttműködési módszereket tárnak elénk. A szerzett tapasztalatok azáltal képesek az új gondolkodás kialakítására és más összefüggésben, illetve helyzetekben az intézményes tanulás ösztönzésére, hogy a közpolitika bevonásával igazságosabb társadalmi-területi fejlődést idéznek elő.

A tanulmány egyik legérdekesebb eredménye a városi és területi kohézió integrált megközelítéssel történő megvalósítására alkalmazott stratégiák változatos geometriája. Számos gyakorlatban dominál a terület jellegétől függő beavatkozási típus, különösen a társadalmi, gazdasági és környezeti tényezők miatt hátrányos helyzetben lévő területeken. A fizikai megújulás továbbra is jelentős hajtóerőnek bizonyul többszereplős együttműködés kialakításában a szakpolitikák integrálásának területén. Viszonylag kevés olyan eset van, ahol a területalapú megközelítést emberközpontú szemlélettel kombinálták – és még kevesebb olyan, ahol az ERFA és az Európai Szociális Alap (ESZA) általi keresztfinanszírozás is megvalósult. Ezt a megközelítést a jövőben sokkal szélesebb

Az ókori Le Murate börtönkomplexum újjászületése Olaszországban, Firenze történelmi városközpontjában.

A két nagy egyetemnek, kutatási szervezeteknek, egy tudományos és technológiai parknak és csúcstechnológiát használó vállalkozásoknak otthont adó Sunrise Valley (Saulėtekio slėnis) a litvániai Vilniusban.

A brémai Robinsbalje „oktatási negyed” Németországban.

▶ INTELLIGENS NÖVEKEDÉS

Sok város kulturális, technológiai és K+F létesítményekkel ellátott fizikai munkakörnyezet kialakításával próbálja magát átpozicionálni. Kerülni kell viszont azt, hogy minden város egyforma klasztert alakítson ki, és ezzel pazarolja az erőforrásait. Az intelligens növekedés projektjei mesterségesen ösztönözhetnek olyan épületek, technológiák és tevékenységek kialakítására, amelyek nem a település fejlett technológiájú területek iránti valós igényét tükrözik. Az intelligens növekedési projekteknek intelligens specializációt is alkalmazniuk kell – vagyis egyszerre kell a helytől függő logikával megtalálni azt, ami megkülönböztet egy területet a versenytársaitól, és létrehozni egy innovációs rendszert. Éppen ezért a regionális szintű intelligens specializációs stratégiákat a nagyobb központi városaik intelligens növekedési stratégiájához kell igazítani.

▶ FENNTARTHATÓ NÖVEKEDÉS

A fenntartható növekedési stratégiák egy kevesebb erőforrás használatával magasabb növekedési szintet elérő modell fejlődési irányába mutatóan változnak. A városok jellemzően barnamezős fejlesztésekben vesznek részt, vagy olyan stratégiákat alkalmaznak, amelyek elősegítik a szén-dioxid-kibocsátástól mentes energiarendszerekre való áttérést. A barnamezős fejlesztések jelentős szerepet játszanak a városok kis kiterjedésének megtartásában, és annak érzékelésében, hogy a földterület véges erőforrás, ezért vissza kell forgatni vagy újra kell hasznosítani. Egy zéró szén-dioxid-kibocsátású, az energiatakarékos lakásépítési, üzleti és életviteli megoldásokat érvényesítő város nemcsak politikai elkötelezettséget igényel, hanem a tudatosság

erősítésével és a kapacitás növelésével is növelnie kell a húzóerejét. A fenntartható növekedési projektek a többszintű irányítás jelentőségét is szemléltetik. Az összetett vagy több összetevőjű intézkedések általában az érdekelt felek közötti együttműködés kifinomult formáit hozzák létre, és ezek nélkül nem is működhetnek.

▶ INKLUZÍV NÖVEKEDÉS

Mindenféle növekedésnek – ha azt akarjuk, hogy gazdaságilag és társadalmilag fenntartható legyen – inkluzívnak kell lennie ahhoz, hogy a társadalom minden rétegét elérje. Az inkluzív növekedés megteremtésének alapvető feltétele, hogy hozzá kell látni a szegénységgel és a társadalmi kirekesztéssel szembeni intézkedésekhez a tagállamokon és az EU-n belüli egyenlőtlenségek csökkentése érdekében. Az ERFA-nak és az ESZA-nak kéz a kézben kell dolgoznia az oktatási és a szakképzési rendszerek modernizálásán, az iskolai lemorzsolódás csökkentésén, és be kell fektetniük a közösségi, illetve az oktatási, szociális és egészségügyi infrastruktúrába. A végső cél a közösségek megerősítése és a szolgáltatások hozzáférhetőségének fejlesztése. Az inkluzív növekedés fő célcsoportjai sok esetben olyan emberek, akiket nehezen megközelíthetőként vagy speciális igényüként jellemezhetünk. Életkörülményeik a társadalomtól való elszakadáshoz vezethetnek. A kisebbségekhez tartozók, például a bevándorlók, a romák vagy a fogyatékkal élők esetében a közösség életében való aktív részvétel akadályai még összetettebbek.

▶INTELLIGENS NÖVEKEDÉS BÉCSBEN

Inkubátor az induló vállalkozásoknak és növekedő kkv-knak

Az intelligens nem jelent nagyot! A bécsi székhelyű „Mingo” projekt 3 millió eurós költségvetésből gazdálkodik – ennek fele az ERFA-tól származik. A projekt jól szemlélteti, hogy a kis- és mikrovállalkozások hogyan tudnak hozzájárulni az európai intelligens növekedéshez. A projekt által felvetett kérdések közt szerepel a friss vállalkozások sikeressé válásához történő segítségnyújtás, illetve a már megalapozott vállalkozásoknak biztosított támogatás ahhoz, hogy innovatívak maradhassanak. A projekt a következőket nyújtja: integrált kezdeti támogatást kínál cég-alapítóknek, cégvezetési tanácsokat ad a meglévő kisvállalkozásoknak, hálózati eseményeket és üzleti díjversenyeket szervez, többnyelvű szolgáltatást biztosít a etnikai alapú cégeknek, és egy olyan városnegyed-programot dolgozott ki, amely segíti a helyi bevásárlóutcák népszerűsítését, valamint a helyi fogyasztói piac felfejlesztését. A „Mingo” emellett természetesen irodaterületet is kínál mindazoknak, akik otthont keresnek vállalkozásuknak.

▶TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

www.mingo.at

▶KÖRNYEZETBARÁT NÖVEKEDÉS GENTBEN

A városi lakások és épületek energiafogyasztásának csökkentése

Gent városában hagyománya van a környezetvédelmi intézkedéseknek, ezért nem meglepő, hogy ez az első belga város, amely bemutatja saját helyi klímatervét. A genti Környezetvédelmi Szolgálat egy figyelemreméltó kezdeményezést indított el, amely a városi lakások és épületek által felhasznált energia csökkentésére irányul. A lakástulajdonosok és -bérlők energiatakarékosági felújítással kapcsolatos kérdéseiből kiindulva egy olyan programot fejlesztettek ki, amely a tulajdonosok igényeit egyeztetni az építőipari ágazattól származó adaptált ajánlattal. A tervező és kivitelező szakembereket, valamint az üzleti közösséget a lakások energiateljesítményét fokozó megfizethető műszaki és anyagbeli megoldások kidolgozására ösztönözték. A projektnek van egy nagyon erős, inkluzív jellege: a város azokat a háztartásokat támogatja a fenntarthatóbb életmód kialakításában összehangolt útmutatással, segítséggel és kiegészítő tevékenységgel, amelyeknek a leginkább szükségük van rá.

▶TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

www.milieuadvieswinkel.be/

▶INKLUZÍV NÖVEKEDÉS TERRASSÁBAN

A bevándorlók integrálása és a közösségi kohézió létrehozása egyetlen városnegyedben

A Terrassa város 2. kerülete számára készült terv egy olyan környéken erősítette a társadalmi befogadást, amelynek a bevándorlók gyors ütemben történő beáramlása miatt nagy valószínűséggel kialakuló, a polgári rendet veszélyeztető konfliktushelyzettel kellett szembenéznie. A regionális kormány (Generalitat de Catalunya) által meghozott Lakókörnyezeti törvény jelentette a környék megújításához szükséges eszközt és keretrendszert. A regionális városrehabilitációs program által támogatott terv egyetlen átalakítási folyamatba integrálta a szociális intézkedéseket és a város megújításának lépéseit, csökkentve ezzel a kerületnek a város többi részétől való elkülönülését, és javítva a feszültség és a konfliktusok miatt kialakult rossz híret. A tervet a lakosság nagyarányú részvételével hajtották végre, és a különböző települési szolgáltatásokat egybefogó rendszert alakítottak ki.

▶TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

www.terrassa.cat

▶INTEGRÁLT MEGKÖZELÍTÉSŰ INKLUZÍV NÖVEKEDÉS A VÁROSFELJESZTÉS TERÜLETÉN

Budapest egy hátrányos helyzetű területének megújítása – lakásépítés mint fő befektetés

A Magdolna-negyed projekt az első valóban integrált szociális jellegű regenerációs projekt Magyarországon. Budapest egyik leginkább elszegényedett területére irányul. Nemcsak a lakás- és életkörülmények javítását célozza, hanem a helybeliek közösségi szellemének megerősítését is. A fizikai infrastrukturális beruházásokhoz számos szociális projekt párosult, amelyek a negyed marginális társadalmi helyzetű csoportjainak súlyos problémáinak megoldására irányultak. Ezért a lakhatási körülmények fizikai minőségének fejlesztése mellett a helyi lakosokat is bevonták.

Ez idáig két szakasz megvalósítására került sor. Az első 2005 és 2008 között a kerületi és a fővárosi önkormányzat finanszírozásával ment végbe, a második, 2008 és 2011 közötti szakaszt az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatta. Ez a két szakasz azonban csak a kezdete a negyed hosszabb távú, valószínűleg 15 évre nyúló fejlesztési stratégiájának.

▶TOVÁBBI INFORMÁCIÓ
www.rev8.hu/eng.php

körben kellene használni, mert a városi infrastrukturális beruházások az emberekbe való befektetés nélkül aligha fognak fenntartható eredményeket produkálni.

A városok bebizonyították, hogy társadalmi újítások révén nagy változásokat tudnak elérni. Nem rendelkeznek azonban olyan hozzáértéssel, amellyel az összes felmerülő probléma megoldható lenne. A városok által betöltendő feladatkörök decentralizálása, az állampolgárok fokozott részvétele és a felvilágosult politikai döntéshozók jelenléte nem elegendő a növekvő egyenlőtlenségek és a munkanélküliség leküzdéséhez. A regionális és nemzeti hatóságoknak az irányelvek integrálásáért saját szintjükön felelős aktív szereplőként kell megjeleníteniük. A városokat a regionális és nemzeti közigazgatásnak a felelősségi körüknek megfelelő támogatásban kell részesíteni a vertikális dimenzióban is. A teljes mértékben kidolgozott integrált megközelítés sokkal nagyobb hatást gyakorolhat a jövő városaira, ahol és amikor a helyi hiányosságok magasabb kormányzati szintek politikai, gazdasági, társadalmi és környezeti dinamizmusainak következtében jelentkeznek. Ebben mutatkozik meg a meglévő nemzeti politikák és városfejlesztési programok óriási jelentősége.

A helyi szintű új ötletek kifejlesztéséhez és megvalósításához szükséges kapacitásbővítés fontosságát számos projekt bizonyította. Ez a tudásanyag gyakran olyan tapasztalatcserét támogató programok eredményeként gyűjthető össze, mint az URBACT, amely elősegíti az együttműködésen alapuló munkát és a fokozatos tanulást. Az új politikák transznacionális csere- és oktatási programokon keresztüli megszerzése nem megy olyan egyszerűen, mint az árucikkkel való kereskedés. Nem lehet a politikai megoldásokat „másolni és beilleszteni”, és nem léteznek kivitelezési tervek sem. Ehelyett a politikai döntéshozóknak meg kell érteniük, hogy hogyan kezdhettek hozzá az integrált városfejlesztés megvalósításához. A folyamathoz kritikus szemlélet és a helyi körülmények ismerete szükséges, mivel az intézményi és kormányzati háttér mindenhol különböző. Az 50 eset fontos eszköznek bizonyul a városfejlesztéssel kapcsolatos tudásanyag városok közötti elterjesztésében.

▶TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

A holnap városai:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/citiesoftomorrow/index_en.cfm

Az eseteket és a végleges jelentést az Info regio webhelyén tekintheti meg:
http://ec.europa.eu/regional_policy/information/brochures/index_en.cfm
<http://www.aeidl.eu/en/projects/territorial-developpement/urban-developpement.html>